

MVB-beleid

Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers

- Vastgesteld in bestuursvergadering 14 juli 2025 + aanvulling 23 september 2025 -

Inhoud

MVB-Beleid SPOA	3
1.1 Uitgangspunten voor maatschappelijk verantwoord beleggen.....	3
1.2 MVB-overtuigingen	3
1.3 Internationale normenkaders voor MVB-beleid	3
1.4 Wet- en regelgeving	4
1.5 Thema's van SPOA.....	4
1.6 Reikwijdte van MVB-beleid	5
1.7 Governance.....	5
2. MVB- instrumenten	5
2.1 Screening op internationale normen	5
2.2 Uitsluiten	5
2.2.1 Uitsluiten van Landen	6
2.2.2 Uitsluiten van bedrijven	7
2.3 Invloed aanwenden	8
2.3.1 Stemmen op aandeelhoudersvergaderingen	8
2.3.2 Engagement, aangaan van dialoog met ondernemingen.....	8
2.4 ESG-integratie	8
3. Monitoring ESG-integratie door vermogensbeheerders	8
4. Rapportage en verantwoording	10
Bijlage 1 Internationale kaders	11

MVB-Beleid SPOA

1.1 Uitgangspunten voor maatschappelijk verantwoord beleggen

Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers (hierna: SPOA) is een lange termijn belegger en heeft als doelstelling een goed pensioen voor nu en voor later voor haar deelnemers, de gewezen deelnemers en de pensioengerechtigden. Daarbij vindt het pensioenfonds het belangrijk rekening te houden met maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB). Hierbij baseert SPOA zich op de voorkeuren van de deelnemers. SPOA vertaalt deze zo goed als mogelijk in het MVB-beleid. SPOA vindt het belangrijk om bedrijven waarin zij belegt te stimuleren om maatschappelijk verantwoord te ondernemen. Hier wordt invulling aangegeven via de geselecteerde managers van de beleggingsfondsen. Op deze wijze geeft SPOA invulling aan lange termijn waarde creatie.

Het beleid wordt periodiek geëvalueerd en telkens verder ontwikkeld, onder meer op basis van eventueel veranderde voorkeuren van deelnemers, maatschappelijke ontwikkelingen en wettelijke kaders.

1.2 MVB-overtuigingen

SPOA heeft beleggingsovertuigingen geformuleerd. De volgende overtuigingen zijn gerelateerd aan MVB:

Maatschappelijk verantwoord beleggen is belangrijk en dient wel bij te dragen aan de doelstelling van het pensioenfonds.

De verantwoordelijkheid van SPOA gaat verder dan een goede afweging tussen risico en rendement. Het pensioenfonds is zich bewust van de invloed die het als belegger kan uitoefenen. Tegelijkertijd dient maatschappelijk verantwoord beleggen bij te dragen aan de doelstelling van het fonds.

Daarom:

- Vormt MVB een integraal onderdeel van de besluitvorming bij beleggingsbeslissingen.
- Voert het pensioenfonds een MVB-beleid waarover verantwoording wordt afgelegd.
- Heeft het pensioenfonds ook aandacht voor de mogelijke negatieve consequenties die een (te) strikt MVB-beleid kan hebben op de omvang van het belegbaar universum en op het kostenniveau.

1.3 Internationale normenkaders voor MVB-beleid

Om invulling te geven aan maatschappelijk verantwoord beleggen maakt SPOA gebruik van internationale en breed geaccepteerde normenkaders. Deze kaders worden door het pensioenfonds onderschreven en worden gebruikt bij de beoordeling van de ondernemingen waarin het pensioenfonds belegt. Deze breed geaccepteerde kaders, zowel in Nederland als daarbuiten, vinden hun oorsprong in internationale verdragen en maken een doorvertaling voor ondernemingen en

beleggers en sluiten aan bij de voorkeuren van de deelnemers. De onderstaande kaders vormen daarmee de basis voor het MVB-beleid van SPOA.

Het gaat om de volgende internationale kaders:

- UN Global Compact
- OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen
- UN Guiding Principles on Business and Human Rights
- Principles for Responsible Investing (PRI)

Zie Bijlage 1 voor een toelichting op deze kaders.

1.4 Wet- en regelgeving

Naast deze internationale normenkaders implementeert SPOA ook de relevante MVB-wet- en regelgeving en houdt het pensioenfonds rekening met de vereisten van de toezichthouders. De ontwikkelingen op dit gebied gaan snel. Met name vanuit de Europese Unie komt veel nieuwe regelgeving die relevant is voor Nederlandse pensioenfondsen. IORP II¹ en de Shareholders Right Directive² zijn inmiddels verankerd in de Nederlandse wet. Daarnaast brengt het zogenoemde: 'Action Plan Financing Sustainable Growth' van de Europese Commissie veel nieuwe regelgeving met zich mee. Twee belangrijke beleidsvoorstellen raken SPOA direct. Het gaat om de Taxonomie Verordening en de Sustainable Finance Disclosure Regulation' (hierna: SFDR). Zie Bijlage 1 voor een toelichting op SFDR. SPOA volgt de ontwikkelingen rond MVB-wet- en regelgeving op de voet en zorgt ervoor tijdig te voldoen aan alle bijbehorende rapportage- en publicatievereisten.

1.5 Thema's van SPOA

In zijn MVB-beleid richt SPOA zich op een aantal specifieke thema's. Deze zijn mede gebaseerd op deelnemersonderzoek, waarbij het draagvlak voor het MVB-beleid periodiek getoetst wordt bij de achterban.

Het betreft de volgende thema's:

- Gezondheid: bijvoorbeeld door niet te beleggen in tabak.
- Klimaat: bijvoorbeeld door CO₂-reductie als doelstelling in beleggingsfondsen na te streven.

Daarnaast blijven thema's zoals genoemd in de UN Global Compact, zoals mensenrechten arbeidsnormen, milieu, anti corruptie en klimaat van belang.

¹ *Institutions for Occupational Retirement Provision (IORP II)* is een Europese Pensioenfondsen richtlijn, in Nederland onder meer verwerkt in het FTK (Financiële Toetsing Kader). Pensioenfondsen worden o.a. verplicht gesteld om ESG factoren die het fonds financieel relevant acht, op te nemen in het Governance- en Risicobeheersysteem en eigen risicobeoordeling.

² De *Shareholders Rights Directive (SRD)* is een Europese richtlijn. De richtlijn bevat onder andere een regeling voor de identificatie van aandeelhouders en transparantieplichtingen voor institutionele beleggers, vermogensbeheerders en stemadviseurs. Daarnaast geeft de richtlijn aandeelhouders meer invloed op de beloning van bestuurders en commissarissen van vennootschappen. Het verplicht vennootschappen bepaalde transacties met verbonden partijen openbaar te maken en goed te laten keuren. Tenslotte zijn er bepalingen toegevoegd ter verbetering van de communicatie rond identificatie en aandeelhoudersvergaderingen.

1.6 Reikwijdte van MVB-beleid

Het pensioenfonds belegt in beleggingsfondsen. Bij de selectie van de beleggingsfondsen wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met het MVB-beleid.

Er worden MVB-instrumenten ingezet bij de verschillende beleggingsfondsen waarin SPOA belegt.

SPOA streeft ernaar om zoveel mogelijk te beleggen in zogenoemde artikel 8 SFDR fondsen. Dit zijn beleggingsfondsen waarin rekening wordt gehouden met milieu en maatschappij en die daarmee voldoen aan de Europese vereisten op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen.

1.7 Governance

Het bestuur van het pensioenfonds is verantwoordelijk voor het strategisch beleggingsbeleid inclusief het Maatschappelijk Verantwoord Beleggingsbeleid (MVB-beleid). Het bestuur bepaalt in overleg met externe adviseurs welke financiële risico's acceptabel zijn. Het kijkt daarbij naar de Asset Liability Management-studie, regelgeving en algemene uitgangspunten.

De beleggingscommissie (BC) heeft over het strategisch beleggingsbeleid en het MVB-beleid een voorbereidende en adviserende rol richting het bestuur. De beleggingscommissie laat zich adviseren door de fiduciair beheerder.

De uitvoering en de implementatie van het MVB-beleid is uitbesteed aan de fiduciair vermogensbeheerder Achmea Investment Management, die voor de Achmea IM beleggingsfondsen verantwoording aflegt aan SPOA. Waar beschikbaar en mogelijk deelt Achmea IM de rapportages van de beleggingsfondsen van de overige vermogensbeheerders.

Ten minste eenmaal per jaar evalueert het bestuur het MVB-beleid. Evaluatie en eventuele aanpassing van het beleid kunnen plaatsvinden als het bestuur hier aanleiding toe ziet of vanwege wijzigingen in wet- en regelgeving.

2. MVB– instrumenten

2.1 Screening op internationale normen

Om goed inzicht te krijgen of ondernemingen zich houden aan de internationale normen, zoals verwoord in het UN Global Compact, de OESO-richtlijnen en de Guiding Principles on Business and Human Rights is het van belang om screenings uit te voeren. Hierbij wordt gekeken naar impact van het gedrag van de onderneming op de samenleving en/of milieu en de ernst, schaal en onomkeerbaarheid van de schending. Naar aanleiding van de bevindingen kunnen de volgende acties worden ondernomen: het uitsluiten van ondernemingen of het starten van een dialoog met de onderneming. De vermogensbeheerders van de liquide beleggingsfondsen waarin SPOA belegt screenen de beleggingsfondsen.

2.2 Uitsluiten

In bepaalde situaties kiest SPOA ervoor om bedrijven of landen uit te sluiten van de beleggingsportefeuille. Uitsluiten betekent dat het pensioenfonds in bedrijven of overheden bij voorbaat niet wil of mag beleggen. Hiermee hanteert het pensioenfonds een normatieve ondergrens van sectoren en activiteiten waar SPOA niet aan wil verdienen.

Doordat SPOA voornamelijk in fondsen belegt is het niet mogelijk om een eigen uitsluitingsbeleid door te voeren. SPOA neemt bij de selectie van beleggingsfondsen zo veel mogelijk internationale normenkaders mee zoals genoemd in paragraaf 1.3.

2.2.1 Uitsluiten van Landen

SPOA neemt bij de selectie van staatsobligatiefondsen mee dat er niet belegd mag worden in overheden waarin vanuit sanctiewetgeving van de Verenigde Naties en/of de Europese Unie niet mag worden belegd. Over het algemeen schenden de overheden van dergelijke landen systematisch de fundamentele mensenrechten van hun burgers. De landen worden door de ESG-dienstverlener periodiek getoetst aan de hand van de bovenstaande uitgangspunten.

Naast uitsluitingen op basis van de EU- en de VN sanctielijst wordt gekeken naar de prestaties van de landen in de “Freedom in the World index” (mensenrechten, van Freedom House, FH), de ITUC Global Rights index (arbeidsnormen) en de Corruption Perception Index (corruptie, van Transparency International, TI) als vertrekpunt gebruikt bij het opstellen van de MVB-landenuitsluitingslijst.

De maatstaf die de individuele instituten hanteren laat ruimte voor interpretatie en het maken van een eigen afweging. FH hanteert een “Vrijheid rating” verdeeld over drie statussen: ‘vrij’, ‘deels vrij’ en ‘niet vrij’. Daar liggen scores tussen 0 en 7 onder op twee deelgebieden (politieke rechten en burgerlijke vrijheden). Hiermee geeft de organisatie inzicht in de mate waarin bescherming van mensenrechten gewaarborgd worden.

ITUC brengt de ernst van de schendingen van arbeidsrechten onder in 6 categorieën die uiteenlopen van “Sporadische schendingen van rechten” tot “Geen garantie van rechten vanwege de ineenstorting van de rechtsstaat”. TI gebruikt in de Corruption Perception Index scores op een schaal van 0-100 waarbij scores onder de 20 worden voorzien van het predicaat ‘zeer corrupt’. Schema 1 toont een weergave van de door de 3 instituten gehanteerde categorieën.

In het landenbeleid worden de scores van de drie indices gecombineerd. Als een land op een van de drie maatstaven een score heeft in de rood omrande vlakken, dan wordt het land uitgesloten. Hiermee wordt een grenswaarde bepaald.

Voor de vrijheid ratings van FH worden landen vanaf een rating van 5 uitgesloten, deze landen worden als niet vrij gezien. FH hanteert een brede set aan onderwerpen die onderverdeeld zijn in Political Rights en Civil Liberties. Een gemiddelde rating van 5 voor deze thema’s bij FH betekent dat op de onderwerpen liggend onder deze twee hoofdthema’s van mensenrechten serieuze bedenkingen zijn.

Voor de maatstaven van ITUC en TI worden alleen landen die tot de laagste categorie behoren uitgesloten, dat betreft landen met “Geen garantie van rechten vanwege de ineenstorting van de rechtsstaat” of die zeer corrupt zijn (CPI score 19-0). Een striktere benadering op basis van ITUC en TI leidt al snel tot (veel) meer uitgesloten landen. Daarnaast zouden er dan landen worden uitgesloten die minder voor de hand liggen.

Schema 1: Beoordelingscategoriën Freedom House, ITUC en Transparency International

Freedom House (mensenrechten)		ITUC (arbeidsnormen)	Transparency International	
Vrijheid status	Vrijheid rating	Ernst van schendingen	Mate van corruptie	CPI Score
Vrij	1			
	2	Sporadische schendingen van rechten		
Deels vrij	3	Herhaalde schendingen van rechten	Geen corruptie	100 - 80
	4	Regelmatige schendingen van rechten		79 - 60
Niet vrij	5	Systematische schending van rechten		59 - 40
	6	Geen garantie van rechten		39 - 20
	7	Geen garantie van rechten vanwege de ineenstorting van de rechtsstaat	Zeer corrupt	19 - 0

2.2.2. Uitsluiten van bedrijven

In lijn met de wens van de achterban wil SPOA niet beleggen in:

- Ondernemingen die de internationale normen schenden (UN Global Compact, OESO richtlijnen en de UN Guiding Principles on business and Human rights)
- Controversiële wapens
- Tabak
- Steenkolen
- Staatsbedrijven van uitgesloten landen

Bij de selectie van de beleggingsfondsen wordt met de bovenstaande criteria zoveel mogelijk rekening gehouden.

Internationale normen

Ondernemingen die internationale normen schenden zoals mensenrechten en arbeidsnormen worden uitgesloten van beleggingen. Daarnaast worden ook ondernemingen uitgesloten als zij zich schuldig maken aan grove milieuvervuilingen en corruptie.

Controversiële wapens

SPOA wil niet beleggen in ondernemingen die controversiële wapens produceren. SPOA ziet wapens als controversieel wanneer deze onevenredig veel leed en slachtoffers veroorzaken en geen onderscheid maken tussen burgerdoelen en militaire doelen. Controversiële wapens veroorzaken ook na afloop van het conflict veel slachtoffers en ontwrichten de economie en maatschappij. Het gaat hierbij om nucleaire, biologische en chemische wapens, landmijnen en clustermunitie.

Tabak

SPOA wil niet beleggen in tabak. Naar aanleiding van een deelnemersonderzoek heeft het pensioenfonds besloten niet langer te willen beleggen in tabaksproducenten. Dit sluit aan bij het door de deelnemers gekozen thema gezondheid.

Steenkolen

SPOA wil niet beleggen in steenkolen. Steenkolen worden gezien als de meest vervuilende fossiele brandstof. Door de hoge CO₂-uitstoot draagt het bij aan klimaatverandering. Het niet beleggen in steenkolen sluit aan bij het door de deelnemers gekozen thema klimaatverandering.

Staatsbedrijven

Staatsbedrijven (meer dan 50% in eigendom van de staat) van landen, die volgens het landenbeleid zoals omschreven in hoofdstuk 2.2.1 zijn uitgesloten, worden uitgesloten.

2.3 Invloed aanwenden

SPOA wenst via haar beleggingen in aandelen en bedrijfsobligaties invloed uit te oefenen op bedrijven. De dienstverlening op het gebied van stemmen en engagement wordt door de vermogensbeheerders van de beleggingsfondsen uitgevoerd. Bij de selectie van de beleggingsfondsen is rekening gehouden met de MVB-uitgangspunten van SPOA.

2.3.1 Stemmen op aandeelhoudersvergaderingen

Een belangrijke manier om invloed uit te oefenen bij ondernemingen is door te stemmen op aandeelhoudersvergaderingen. SPOA heeft geen eigen aandelenportefeuille en volgt hierin het stembeleid van de vermogensbeheerders.

2.3.2 Engagement, aangaan van dialoog met ondernemingen

Het doel van engagement is structurele schendingen van internationale normen te stoppen of te voorkomen. Structurele schendingen van deze normen vergroten het risico op nadelige gevolgen voor de onderneming, haar directe omgeving zoals lokale gemeenschappen of het milieu en voor andere belanghebbenden. Activiteiten die (mogelijk) leiden tot een schending van de principes staan veelal in de belangstelling van niet-gouvernementele organisaties (NGO's) en de media. In de praktijk leiden deze schendingen ook vaker tot rechtszaken, die boetes of het uitbetalen van schadeclaims door de ondernemingen tot gevolg kunnen hebben.

Daarnaast worden door de vermogensbeheerders ook gesprekken gevoerd met bedrijven over thema's als klimaat, mensenrechten, arbeidsnormen, gezondheid en milieu (biodiversiteit). SPOA voert zelf geen engagement met bedrijven.

2.4 ESG-integratie

ESG-integratie betekent dat er binnen het beleggingsproces rekening wordt gehouden met E (Environmental) S (Social) en G (Governance) informatie om zo tot een betere beleggingsbeslissing te komen. Afhankelijk van de beleggingsstrategie kunnen de vermogensbeheerders ESG-informatie meenemen in hun beleggingsproces.

Een van de manieren om rekening te houden met ESG in het beleggingsproces is door een CO₂-reductiedoelstelling te hanteren.

3. Monitoring ESG-integratie door vermogensbeheerders

De vermogensbeheerders van SPOA worden door de fiduciair vermogensbeheerder geselecteerd en gemonitord. Daarbij is maatschappelijk verantwoord beleggen één van de zes pijlers die gebruikt worden bij de selectie en monitoring (de overige vijf betreffen: Organisatie, Beleggingsproces, Personeel, Performance en Risicomanagement). Om tot een objectief beeld te komen van de MVB-pijler hanteert de integraal vermogensbeheerder een vragenlijst. De vragen zijn uiteenlopend en hebben betrekking op het MVB-beleid binnen een organisatie, de integratie van MVB in het beleggingsproces en het beloningsbeleid bij een vermogensbeheerder. Uit het beoordelen van de ingevulde vragenlijst volgt een score die weer leidt tot een groen, oranje of rode kleur op de MVB-

pijler. De score geeft een beeld van in hoeverre vermogensbeheerders aandacht en middelen besteden aan MVB. Bij een score die niet groen is, leidt dit tot extra engagement met de vermogensbeheerder om verbeteringen in hun MVB-proces door te voeren.

SPOA verlangt van haar vermogensbeheerders dat zij bij hun beleggingsbeslissingen criteria voor duurzaamheid in overweging nemen, zoals van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen en de Guiding Principles on Business en Human Rights.

Daarnaast verwacht SPOA dat de externe vermogensbeheerders de Principles for Responsible Investment hebben getekend. Bij het selecteren van vermogensbeheerders houdt SPOA rekening met haar uitgangspunten voor Maatschappelijk Verantwoord Beleggen, zoals genoemd in hoofdstuk 1 van dit document. Bij de selectie van vastgoedfondsen wordt rekening gehouden met de duurzaamheidsbenchmark GRESB (Global Real Estate Sustainability Benchmark).

Tabel 1: toepassing van MVB-instrumenten binnen de verschillende beleggingscategorieën

Categorie	Type	Uitsluiten	Engagement	Stemmen	ESG-integratie	CO ₂ -reductie
Aandelen						
BlackRock CCF Developed World ESG Screened hedged/unhedged	Fonds	V	V	V	nvt	nvt
Achmea IM Emerging Markets Equity Fund	Fonds	V	V	V	nvt	V
Staatsobligaties						
Achmea IM Euro Government Bond Fund	Fonds	V	nvt	nvt	V	nvt
Bedrijfsobligaties						
PIMCO GIS Global Investment Grade Credit ESG Fund	Fonds	V	V	nvt	V	V
BlackRock Global Credit Mandaat	Mandaat	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Vastgoed Direct						
Amvest Dutch Residential Fund	Fonds	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt

4. Rapportage en verantwoording

SPOA vindt het belangrijk om transparant te zijn over de verantwoord beleggen activiteiten die het pensioenfonds onderneemt. SPOA rapporteert in ieder geval jaarlijks over het MVB-beleid via het jaarverslag. SPOA rapporteert daarbij ook over de wijze waarop MVB-instrumenten zijn ingezet. Op de website is tevens het MVB-beleid terug te vinden.

Daarnaast staan op de website ook de relevante rapportages in het kader van de Europese duurzaamheidswetgeving, de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) en zijn via de website de linkjes beschikbaar naar de engagement- en stemverslagen van de externe vermogensbeheerders.

Naast de communicatie via de website vindt SPOA het belangrijk om ook draagvlak te zoeken bij de deelnemers van het fonds. Het pensioenfonds vindt het belangrijk dat de deelnemers zich herkennen in het beleid en de gekozen prioriteiten. Hiervoor doet SPOA onderzoek met enquêtes onder deelnemers. Dit biedt bruikbare informatie om het MVB-beleid verder te ontwikkelen, waarbij SPOA rekening houdt met de voorkeuren van de deelnemers.

Bijlage 1 Internationale kaders

UN Global Compact

Het UN Global Compact vindt haar oorsprong in internationaal breed geaccepteerde verdragen, zoals de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, de conventies van de International Labour Organisation, de Verklaring van Rio inzake Milieu & Ontwikkeling en de anti-corruptie principes van de UN Conventie tegen Corruptie.

OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen

De OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen maken duidelijk wat van ondernemingen wordt verwacht op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO). Ze bieden ondernemingen handvatten over hoe om te gaan met kwesties zoals ketenverantwoordelijkheid, mensenrechten, kinderarbeid, milieu en corruptie. Volgens deze richtlijnen worden bedrijven geacht de daadwerkelijke en mogelijke negatieve impact van hun handelen op belanghebbenden te identificeren, voorkomen en verminderen. Daarnaast onderscheiden de OESO-richtlijnen consumentenbelangen, wetenschap en technologie, mededinging en belastingen. De OESO richtlijnen worden momenteel onderschreven door 49 landen. Hiermee zijn deze richtlijnen de enige door overheden onderschreven MVO-richtlijnen voor internationaal ondernemen en het enige kader dat een geschillenbeslechtingsysteem bevat. De Nederlandse overheid implementeert deze richtlijnen via zogenoemde convenanten.

De UN Guiding Principles on Business and Human Rights

De UN Guiding Principles on Business and Human Rights zijn internationale normen over mensenrechten waaraan staten en ondernemingen zich dienen te houden. Deze zijn in 2011 door de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties goedgekeurd.

Principles for Responsible Investing

De Principles for Responsible Investing (PRI) zijn zes principes die gerelateerd zijn o.a. het meenemen van duurzaamheidsonderwerpen in het besluitvormingsproces. Daarnaast stelt het pensioenfonds zich op als betrokken belegger door te stemmen op aandeelhoudersvergaderingen en in gesprek te gaan met bedrijven.

Europese wet- en regelgeving

Vanuit de Europese Unie zijn regels opgesteld voor informatieverstrekking over duurzaamheid in de financiële sector. Deze regels staan bekend als de SFDR en de Taxonomieverordening. Doel van de SFDR is om de informatieverstrekking aan eindbeleggers over de effecten op duurzaamheid door het beleggingsbeleid en de beleggingsbeslissingen door financiële marktpartijen, te verbeteren. Hierdoor moet het gemakkelijker worden om te begrijpen hoe duurzaamheid een rol speelt in beleggingsbeleid. De Taxonomieverordening reikt een uniform EU-breed classificatiesysteem aan, op basis waarvan investeerders en bedrijven kunnen beoordelen of bepaalde economische activiteiten inderdaad duurzaam zijn. Het pensioenfonds geeft op de website aan hoe deze regels worden toegepast.